

Motion till riksdagen 2022/23:1684

av **Ulrika Heie (C)**

Information till myndigheter om elöverkänslighet som funktionshinder

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen snarast bör informera sina berörda myndigheter om att elöverkänslighet är ett av staten erkänt funktionshinder och att dessa människor inte får undanhållas det stöd de är i behov av och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Många tvingas att flytta från sina hem på grund av de olika sjukdomssymptom som strålning av olika slag leder till. Livsutrymmet för elöverkänsliga personer håller på att försvinna allt eftersom nya master/antennar byggs och avståndet mellan masterna är kort. Andra måste sluta sina arbeten och blir arbetslösa, långtidssjukskrivna eller förtidspensionerade.

Elöverkänslighet leder till mycket mänskligt lidande, såväl hälsomässigt som socialt.

För att kunna vidta effektiva åtgärder för att hjälpa dem som drabbats av elöverkänslighet och förebygga en utveckling där ännu fler får problem måste samhället ta dessa människor och deras funktionshinder på stort allvar. Det är viktigt att elöverkänsligheten som sjukdom förs in i de drabbades sjukjournal, vilket inte alltid sker idag. Tyvärr har inställningen mot dessa drabbade hårdnat allteftersom vi ställt ökade krav på mobil-täckning.

Det finns också en problematik kopplad till sjukvården då det finns behov av strålningsfria miljöer för att personer med elöverkänslighet ska kunna ta del av vård som de behöver vid sjukhus och andra vårdinrättningar. Med motiveringen att vetenskapligt stöd för att problemen orsakas av elektromagnetiska fält saknas hävdar sjukvården att elöverkänsliga inte har rätt att kräva tillgänglighet i sjukvården och på sjukhus.

Vid erbjudande om röntgen så har patienter efterfrågat att det kan ske på tider då man kan stänga av wifi-nätverken. Att det går att göra har vid samtal bekräftats av it-tekniker, men sedan nekats av ansvarig vårdpersonal. Det har upplevts som oerhört svårt för de drabbade att inte kunna få någon vård som anpassas till deras situation.

Ändå erkänns inte elöverkänslighet som den sjukdom det faktiskt handlar om för den som drabbas. Hittills har regeringen och ansvariga myndigheter stått ganska handfallna inför de växande elöverkänslighetsproblemen när det gäller såväl forskning och förebyggande av elöverkänslighet som hjälp till de drabbade. Det har snarare varit så att tidigare erfarenheter förringats och man har hänvisat till bristen på evidensbaserade rapporter för att slippa ta i situationen för de drabbade och jobba fram förslag på lösningar. Det är hög tid att ändra på detta.

År 1995 godkändes Elöverkänsligas Riksförbund som en handikapporganisation av regeringen. Det är ett av 41 funktionsrättsförbund som ingår i Funktionsrätt Sverige. I maj 2000 antog riksdagen ”Från patient till medborgare – en nationell handlingsplan för handikappolitiken”. Av ett brev från dåvarande socialminister Lars Engqvist framgår: ”Inget funktionshinder lyfts fram och inget utesluts. Personer som är funktionshindrade till följd av elöverkänslighet omfattas därför av handlingsplanen.”

Socialstyrelsen bekräftade 2009 att elöverkänslighet är ett funktionshinder. ”Utgångspunkten är just det miljörelaterade, relativa handikappbegreppet, dvs att funktionshindret inte ses som en egenskap hos individen utan begreppet betecknar brister i mötet mellan individens förutsättningar och den miljö hon befinner sig i.” När det gäller begränsningar hänvisade till besvär relaterade till elektromagnetiska fält vidhåller Socialstyrelsen den hållning som enheten för handikappfrågor bl.a. uttryckte i ärendet med dnr 72-8346/2007, dvs. att avsaknaden av bevis och samband mellan exponering av elektromagnetiska fält och besvär inte får leda till att enskilda undanhålls det stöd vederbörande är i behov av.

År 2011 antog Europarådet resolution 1815, där man skriver om elektromagnetisk strålning: ”Det är fråga om en mer eller mindre potentiellt skadlig icke-termisk biologisk påverkan såväl på växter, insekter och djur som på den mänskliga kroppen, även när de utsätts för nivåer som är lägre än de officiella gränsvärdena.”

Man skriver vidare att gränsvärden ska omprövas och sänkas, att information om riskerna med potentiellt skadliga långsiktiga biologiska effekter på miljö och människors hälsa, med särskild inriktning på barn och unga, ska ges. Det finns fler områden som berör gränsvärden men nästan inga av resolutionens rekommendationer är genomförda i Sverige, trots att man förbundit sig att följa den.

I FN:s konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning, SÖ 2008:26, som ratificerades av Sveriges riksdag och är giltig från den 14 januari 2009 kan man läsa: ”Syftet är att främja, skydda och säkerställa det fulla och lika åtnjutandet av alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla personer med funktionsnedsättning och främja respekten för deras inneboende värde.”

Ulrika Heie (C)